

ANALÝZA

4. 6. 2018

Vývoj českého trhu práce – 1. čtvrtletí 2018

Všechny používané statistiky ukazují vrcholné období na českém trhu práce. Výsledky výběrového šetření pracovních sil v domácnostech přinesly stabilizaci nezaměstnanosti na úrovni kolem 130 tisíc osob, což je historicky nejnižší úroveň. Zároveň vrcholí i poptávka po pracovních silách vyjádřená počtem volných pracovních míst. Tomuto stavu odpovídá silný růst výdělků, když za 1. čtvrtletí 2018 průměrná mzda meziročně vzrostla nominálně o 8,6 %, a reálně o 6,6 %, což je nejvíce od roku 2003. Výsledky podnikových statistik ČSÚ ukázaly také významný nárůst evidenčního počtu zaměstnanců o 2,1 %.

Výsledky výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) ukázaly na kulminující růst celkové zaměstnanosti, která dosáhla 5,26 milionu osob; 1. čtvrtletí 2018 tak přineslo další rekordní míru zaměstnanosti 74,2 % ve věkové skupině 15–64 let. Nárůst poptávky podniků po pracovní síle je stále velmi silný – počet volných pracovních míst hlášených na úřady práce na konci dubna 2018 překročil hodnotu 267 tis., což je maximum za celou dobu této evidence.

Celkový počet nezaměstnaných dle VŠPS se v 1. čtvrtletí 2018 snížil na 129,8 tis. osob. Míra nezaměstnanosti se tak dostala na též historicky rekordně nízkou hodnotu 2,4 %. Rychle klesal i počet dlouhodobě nezaměstnaných, který se snížil na 40,9 tis. osob. Nejnižší nezaměstnanost nadále najdeme u osob s vysokoškolským vzděláním, kde je míra jen 1,2 %.

V České republice je však stále značný počet osob, které nepracují, aktivně si práci nehledají, ale ve VŠPS uvádějí, že by pracovat chtěly. Tato nevyužitá pracovní rezerva se meziročně snížila o 19,6 tis. na 113,5 tisíce osob, je tedy početně takřka srovnatelná se skupinou nezaměstnaných a zůstává výzvou pro zaměstnavatele i státní politiku zaměstnanosti.

Předběžné údaje podnikové statistiky ČSÚ potvrzují popsané trendy v **růstu evidenčního počtu zaměstnanců**. V 1. čtvrtletí 2018 ve srovnání se stejným obdobím minulého roku přibylo 83,1 tis. zaměstnanců přepočtených na plně zaměstnané, což je relativní nárůst o 2,1 %, čímž se tento počet dostal přes hranici čtyř milionů. Připomeňme, že k poklesu průměrného evidenčního počtu zaměstnanců došlo naposledy v roce 2013 (o 1,0 %) a od roku 2014 tento ukazatel roste.

Přes všeobecně pozitivní vývoj existuje jedno odvětví, které se na něm nepodílí, a tím je těžba a dobývání. Tam pokračuje komplikovaná situace – v 1. čtvrtletí 2018 meziročně ubylo 1,8 tis. přepočtených počtů zaměstnanců, tj. -6,9 %. Naopak ve stavebnictví se pokles již podařilo zvrátit, počet zaměstnanců tam vzrostl o 1,5 tis. (+0,8 %). V dříve problematických odvětvích administrativní a podpůrné činnosti vzrostl počet o 0,9 tis. (+0,5 %) a v ubytování, stravování a pohostinství dokonce o 4,8 tis. (+4,2 %).

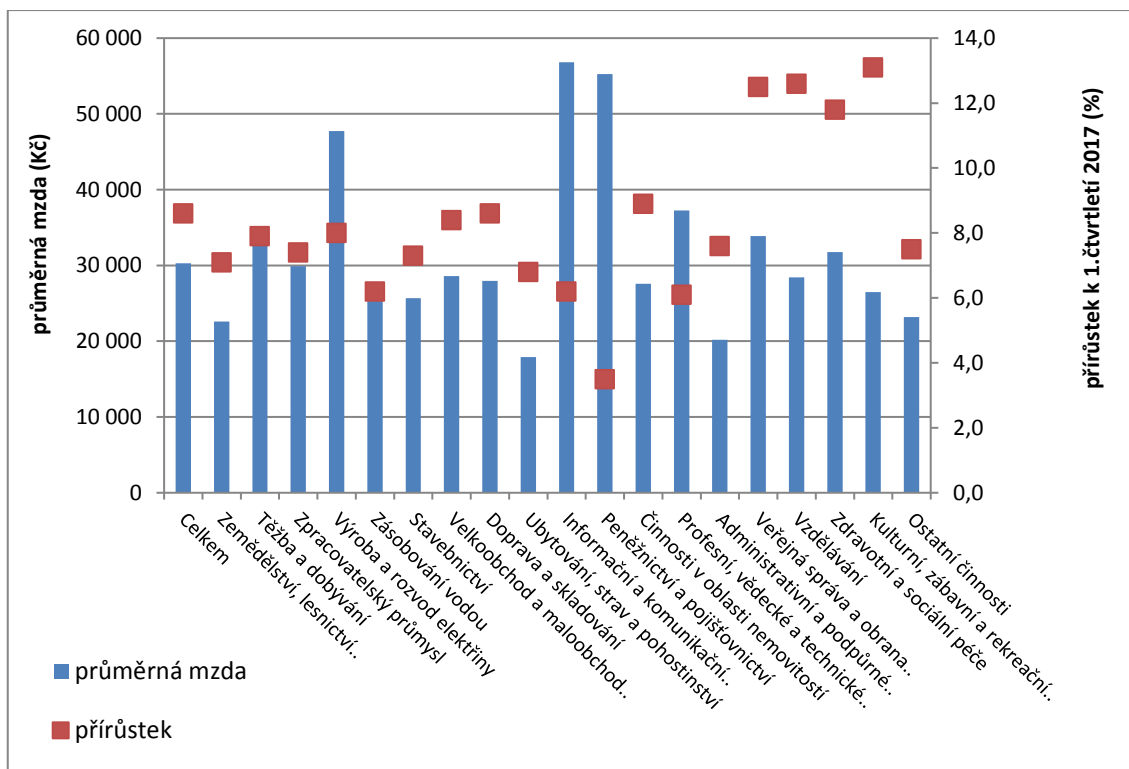
Absolutně nejvýznamnější byl přírůstek ve zpracovatelském průmyslu, který je největším zaměstnavatelským odvětvím. Činil 22,1 tis., což je relativně více o 2,0 %. Velkoobchod a maloobchod vzrostl také výrazně, o 12,6 tis., tj. 2,6 %, a na třetím místě najdeme vzdělávání, o 9,7 tis., což je o 3,4 %. Relativně nejvyšší nárůst byl v odvětví výroba a rozvod elektřiny,

ANALÝZA

plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (7,4 %); rychle rostly také ostatní činnosti (4,6 %) a informační a komunikační činnosti (4,4 %), toto odvětví roste dlouhodobě.

Z hlediska mezd začal letošek dle očekávání silným růstem. Průměrná mzda (30 265 Kč) vzrostla v 1. čtvrtletí 2018 nominálně ke stejnému období minulého roku o 8,6 %, což je nejvíce za toto roční období od roku 2008.

Reálné mzdy od počátku roku 2014 až do 3. čtvrtletí 2016 takřka kopírovaly vývoj nominálních mezd, protože inflace (index spotřebitelských cen) se pohybovala jen na cca půlprocentní úrovni, a docházelo tak k rychlému zvyšování reálné kupní síly mezd i za slabšího nominálního růstu. S příchodem roku 2017 růst cen překonal inflační cíl ČNB (2 %) a vývoj nominálních a reálných mezd se tak začal výrazněji odlišovat. V 1. čtvrtletí roku 2018 inflace mírně klesla na 1,9 % a mzdy se tedy meziročně reálně zvýšily výrazněji, o 6,6 %. Tento souzvuk nižší inflace a silného nominálního nárůstu tak přinesl nejvyšší index od 1. čtvrtletí 2003, kdy průměrná mzda stoupla reálně ještě o dvě desetiny procentního bodu více.



Podobně jako vývoj počtu zaměstnanců byl v 1. čtvrtletí 2018 i mzdový růst diferencovaný v jednotlivých odvětvích. Nikde však nedošlo k poklesu úrovní, meziroční nominální nárůsty se pohybovaly od 3,5 % až po 13,1 %. Nárůst průměrných mezd je viditelný nejvíce v odvětvových sekcích, kde dominantně rozhodoval stát - připomeňme si zvyšování platových tarifů od 1. 11. 2017, popř. od 1. 1. 2018. To platí pro kulturní, zábavní a rekreační činnosti, kde se průměrná mzda zvýšila nejvíce (o 13,1 %) a dosáhla 26 497 Kč, ve vzdělávání (o 12,6 %) na 28 425 Kč, obdobně ve veřejné správě a obraně (o 12,5 %) na 33 857 Kč, a v neposlední řadě pro zdravotní a sociální péči (o 11,8 %) na 31 747 Kč.

Oddělení informačních služeb – ústředí

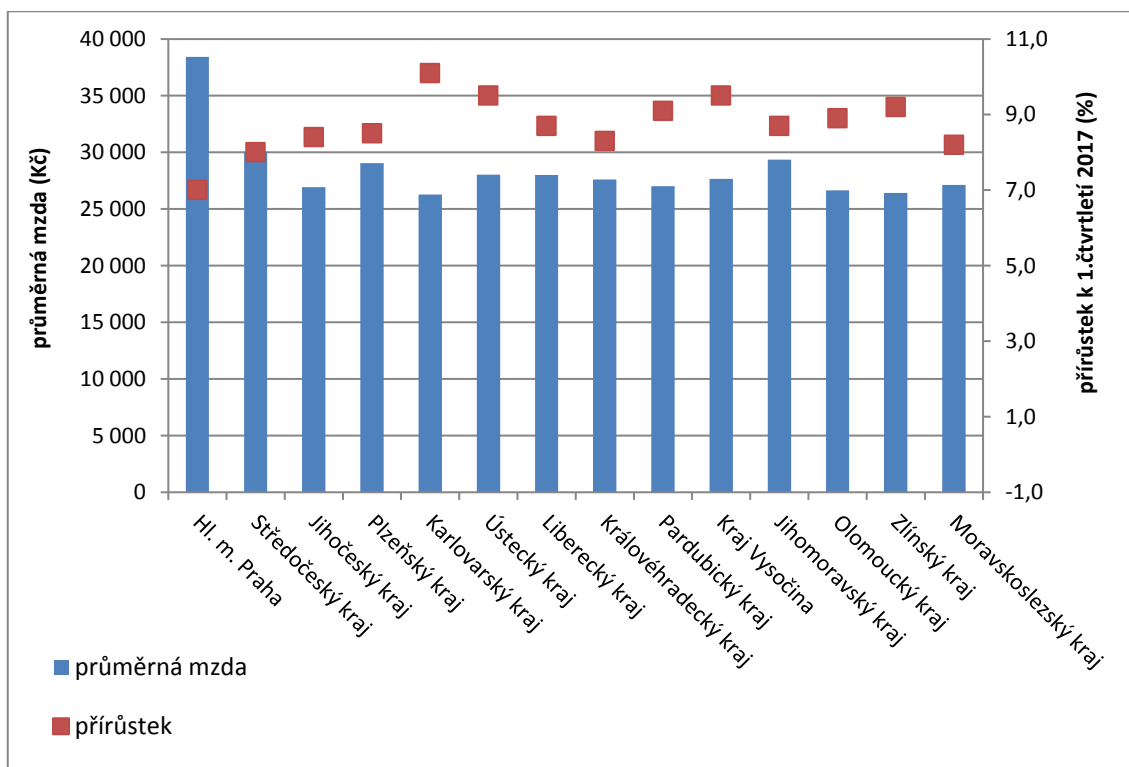
Informace o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další najdete na stránkách

Českého statistického úřadu: www.czso.cz | tel.: 274 052 304, 274 052 425, e-mail: infoservis@czso.cz

ANALÝZA

Tržní odvětví v tomto směru poněkud pokulhávala, v nich byl nejrychlejší mzdový růst u odvětví činnosti v oblasti nemovitostí (o 8,9 %) a v dopravě a skladování (o 8,6 %). V obchodě a opravách (velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel) vzrostla průměrná mzda již podprůměrně (o 8,4 %).

V průmyslových odvětvích byl mzdový růst 7,5 %, v zemědělství, lesnictví a rybářství mírně méně (7,1 %). Vůbec nejnižší nárůst byl v peněžnictví a pojišťovnictví, kde však zaměstnanci s průměrnou mzdou 55 234 Kč zůstávají z hlediska mzdové úrovně na druhém místě. Vůbec nejlépe jsou placení zaměstnanci v odvětví informačních a komunikačních činností s 56 822 Kč. Mzdovému růstu v 1. čtvrtletí 2018 nesvědčil nižší počet odpracovaných hodin a naopak vyšší objem placené neodpracované doby. Podíl přesčasů byl srovnatelný s loňskem.



Nárůst průměrné mzdy se nejvýrazněji projevil v Karlovarském kraji (10,1 %), který však zůstal nadále regionem s nejnižší mzdovou úrovní. Druhý nejsilnější mzdový růst byl v Ústeckém kraji a na Vysočině (shodně 9,5 %). Ve všech krajích s výjimkou Prahy rostly mzdy nejméně o 8 %. V hlavním městě již tradičně průměrné mzdy vzrostly nejméně, o 7,0 %. Na druhou stranu v Praze přetrvává nejrychlejší růst počtu zaměstnanců, v 1. čtvrtletí 2018 jich zde mezitím přibýlo výrazně o 6,3 %. V jediném regionu došlo k úbytku počtu zaměstnanců, a to v Královéhradeckém kraji (o 2,0 %), málo přibýlo v Jihočeském (0,1 %) a v Karlovarském kraji (0,2 %); naopak nejvýrazněji po Praze vzrostly počty zaměstnanců v Libereckém kraji (2,7 %) a dále v Ústeckém a Pardubickém kraji (shodně o 2,0 %).

* * *

ANALÝZA

Rychlá informace za 1. čtvrtletí 2018 obsahuje také údaj o mzdovém mediánu (M), který je vypočtený z matematického modelu distribuce výdělků a ukazuje mzdu prostředního zaměstnance, tedy běžnou mzdovou úroveň; zároveň byly vypočteny také krajní decily. V 1. čtvrtletí 2018 byl medián 25 674 Kč, o 1 965 Kč (tj. o 8,3 %) vyšší než ve stejném období předchozího roku. Mzdové rozpětí bylo široké, desetina zaměstnanců s nejnižšími mzdami pobírala výdělky pod hranicí 12 135 Kč (dolní decil), opačná desetina měla naopak mzdy nad hranicí 48 199 Kč (horní decil).

Muži mají značně vyšší mzdovou úroveň: v 1. čtvrtletí 2018 byl mediánová mzda žen 23 084 Kč, zatímco u mužů byla 28 031 Kč, tedy vyšší o 21 %. Zároveň jsou mužské mzdy rozprostřené v podstatně větší šíři, zejména oblast vysokých výdělků je u mužů neporovnatelně vyšší než u žen, muži měli horní decil 54 283 Kč, ženy pouze 41 054 Kč. U nízkých výdělků se rozdíl projevuje méně, dolní decil měli muži 12 972 Kč, ženy pak 11 792 Kč.

Autor: Dalibor Holý

Odbor statistiky trhu práce a rovných příležitostí ČSÚ

Tel.: +420 274 052 694

E-mail: dalibor.holy@czso.cz